

Burgemeester en Wethouders

Aan Leden van de Rekenkamercommissie

Uw brief/kenmerk

Ons kenmerk

DIR/PP/PPM/6098412

Onderwerp

Bestuurlijke reactie Rekenkamerrapport
Vestigingsbeleid Amersfoort

Datum

14 november 2019

Geachte leden van de Rekenkamercommissie,

Het college heeft met veel interesse het onderzoeksrapport 'Effectiviteit van het vestigingsbeleid' en de bijbehorende nuttige aanbevelingen gelezen. Met deze brief geven wij onze reactie op dit rapport. Wij bedanken de Rekenkamer voor het onderzoek. Wij zien in deze rapportage aanknopingspunten om veel van de aanbevelingen op te pakken in de uitvoering van het Economisch en het Sociaal beleid.

De Rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar het economisch vestigingsbeleid van Amersfoort. De focus lag daarbij op twee onderzoeksvragen:

1. Hoe effectief is de gemeente Amersfoort (al dan niet in regionaal verband) in het aantrekken en behouden van bedrijven?
2. En in hoeverre sluit het vestigingsbeleid en de uitvoering ervan aan op ontwikkelingen in de beroepsbevolking van Amersfoort?

Doel van het onderzoek is een bijdrage leveren aan het verder verbeteren van het vestigingsbeleid van de gemeente Amersfoort. Dit door inzicht te bieden in de effectiviteit van het gemeentelijk beleid als het gaat om het aantrekken en behouden van bedrijven. Daarbij is de relatie tussen het vestigingsbeleid en de beroepsbevolking van Amersfoort meegenomen. De rekenkamer wilde namelijk ook zicht op de 'match' tussen vraag en aanbod binnen de (regionale) Amersfoortse arbeidsmarkt en de rol van de gemeente en andere stakeholders bij dat vraagstuk. Daarbij was specifiek aandacht voor het deel van de beroepsbevolking met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Wij hebben met uw Raad eind 2018 de Economische Agenda, waar ons vestigingsbeleid onderdeel van is, geëvalueerd. Hierbij hebben wij al geconcludeerd dat we een brede en diverse economie, een centrale

ligging, aantrekkelijk leefomgeving en een hoog opgeleide beroepsbevolking hebben. Er zijn dus volop kansen en die willen we benutten. Dit gaat niet altijd vanzelf, zeker niet indien de conjunctuur in tegenstelling tot nu tegenzit. De Rekenkamer bevestigt ons beeld dat Amersfoort een goede uitgangspositie heeft. Wat de Rekenkamer tevens aangeeft is dat dit een continue en structurele inzet vraagt ook op lange termijn. Ons coalitieakkoord onderstreept het belang van investeren in ons economische klimaat. Bij een groeiende, duurzame en inclusieve stad past werkgelegenheid die hierbij past. Dit kan Amersfoort vanzelfsprekend niet alleen, maar vraagt ook om een sterke regionale samenwerking. In onze Raadsinformatiebrief in het voorjaar hebben wij aan de raad aangegeven hoe wij de Economische Agenda op basis van de - mede met de raad gerealiseerde - evaluatie hebben geactualiseerd. In dat licht hebben wij het rapport van de Rekenkamer gelezen. Onze conclusie is dat het Rekenkamerrapport hierbij een goede aanvulling geeft. Hieronder geven wij onze eerste reactie met betrekking tot de aanbevelingen.

Aanbevelingen

De rekenkamer beveelt de gemeenteraad aan, het college het volgende te verzoeken:

A. Beleid en koers

1. Breng samen met de gemeenteraad in kaart wat een goed passend profiel van Amersfoort op het vlak van vestigingsbeleid is. Betrek hierbij bijvoorbeeld de aansluiting met de beroepsbevolking, de positie van inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt en de infrastructuur.

*Wij hebben met u in eerder genoemde evaluatie aan de hand van ronde tafel gesprekken gesproken over de profilering van Amersfoort (zie hiervoor ook de stukken van de ronde van 27 november 2018). Naar aanleiding hiervan hebben wij in onze Raadsinformatiebrief (d.d. 9 april 2019) aangegeven Amersfoort in nauwe samenwerking met onze regio te profileren op het thema “**Gezond Stedelijk Leven**” (Healthy Urban Living). Inmiddels zijn we daarbij weer verder. Onlangs zijn we met u in de ronde van d.d. 8 oktober 2019 in gesprek gegaan over de Regionale Economische Agenda, waarbij deze profilering leidend is. Begin 2020 leggen wij u deze ter besluitvorming aan u voor. De door de Rekenkamer genoemde onderwerpen, zoals aansluiting van de beroepsbevolking, zijn daarin meegenomen. Uiteraard ligt hierbij ook een belangrijk verband met de Omgevingsvisie. Uiteindelijk zullen de (ruimtelijke) kaders van het economische beleid ook hierin opgenomen worden. Hierbij heeft de Raad een nadrukkelijke rol.*

2. Expliciteer met de gemeenteraad het vestigingsbeleid dat de gemeente voert als het gaat om doelen, doelgroepen (typen bedrijven en opleidingsniveau beroepsbevolking) en de middelen (financieel en ruimte). Heb hierbij oog voor de verwachte toename van de beroepsbevolking en de gewenste uitbreidingsruimte voor bedrijven. Bespreek hierbij ook de definitie van een ‘goede’ woon-werkbalans met realistische streefwaarden.

Deze aanbeveling gaan we nader uitwerken. Bij de huidige Economische visie is sprake van een streefgetal voor de woon-werkbalans. We streven naar een goede woon-werkbalans met als streefwaarde minimaal 800 banen per 1.000 inwoners in de werkzame leeftijd (15-65 jaar). Daarbij streven wij ook naar een gunstigere ontwikkeling van de werkgelegenheid dan het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten. Wij interpreteren deze aanbeveling als een verdieping op onze huidige realistische doelstelling. Wij omarmen de aanbeveling dat bij een groeiende stad (ca. 1.000 woningen per jaar) een passende groei van de werkgelegenheid nodig is. Bovendien hebben we werkgevers nodig die zich willen inzetten voor arbeid van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Naast dat dit sociaal economisch van belang is voor het voorzieningenniveau heeft dit ook effect op duurzaamheidsdoelstellingen. Denk bij dit laatste aan een toenemend forensenverkeer als men niet in Amersfoort kan werken. Wij delen de in het rapport genoemde zorgen voor voldoende ruimte voor werken. In dit verband pleiten wij bij Provincie bij de totstandkoming van de Provinciale Omgevingsvisie (POVI) naar voldoende ruimte voor werken. In het kader van het opstellen van de Omgevingsvisie verkennen wij hoe we de doelstelling van woon-werkbalans specifiekere kunnen maken naar de samenstelling van de Amersfoortse bevolking. Hierdoor kunnen we ook gericht sturen op bijvoorbeeld de ruimtevraag. Een kantoorbaan met afgeleide werkgelegenheid heeft een ander kwantitatief en kwalitatief ruimtelijkbeslag dan bijvoorbeeld de maakindustrie. Tevens is er sprake van afgeleide werkgelegenheid, andere bedrijven profiteren mee van de groei. Deze aanbeveling gaat ook onderdeel uitmaken van een monitoringssysteem van het Programma Werken.

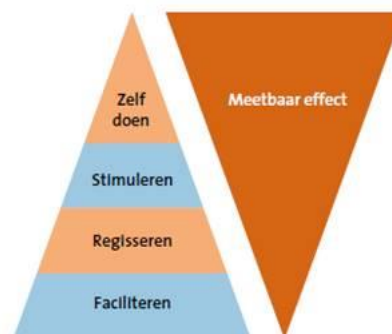
3. Wees helder in de samenwerkingsconstructies, zodat de gemeenteraad en derden, waaronder bedrijvenkringen, ze beter kunnen doorgronden waardoor de aanpak en de voortgang van vestigingsbeleid in (regio) Amersfoort ook voor hen duidelijk zijn.

Wij zullen aan deze aanbeveling in de Regionale Economische Agenda ook aandacht besteden. Overigens heeft de Rekenkamer dit in haar rapport ook al gedaan. In hoofdstuk 3.3.1. is een mooi overzicht gegeven (p32 en verder). Voorts zetten we voornamelijk in op een betere en intensievere communicatie met de bedrijvenkringen en richting de gemeenteraad. Door regelmatig te informeren en te overleggen blijven de bedrijvenkringen beter betrokken bij de opzet en de resultaten van het vestigingsbeleid. Bijgaand vindt u een overzicht van de samenwerkingsconstructies en de communicatielijnen. (bijlage 1).

B. Regionale samenwerking

4. Formuleer gezamenlijk met de regionale partners de regionale doelstellingen en streefwaarden. Zorg daarbij voor indicatoren en instrumenten die de herleidbare resultaten kunnen meten zodat er zicht ontstaat op de doeltreffendheid van het regionale beleid. Formuleer doelstellingen die passend zijn bij het betreffende schaalniveau en uitvoeringsorganisatie: in/met Regio Amersfoort, binnen EBU-verband en in een toekomstige ROM.

Regionale samenwerking is belangrijk. In het rapport van de rekenkamer zien wij een bevestiging van dit belang. De rekenkamer beveelt aan om doelstelling en streefwaarden te koppelen, met passende indicatoren. Deze aanbeveling nemen wij mee bij de opzet en bespreking van de Regionale Economische Agenda (REA) en de daarbij horende Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Regio Utrecht als uitvoeringsinstrumentarium. Heldere doelstellingen en meetbare indicatoren zijn daarbij belangrijk, niet alleen voor de regionale samenwerking, maar voor de Economische Agenda in zijn geheel. De indicatoren zoals we die hebben opgenomen in de begroting zien wij hierbij als leidend. Wel past hierbij de belangrijke nuance dat sturen op de economie - in Amersfoort én in zijn algemeen- geen één op één relatie heeft met ingezette acties. Ook de Rekenkamer vraagt daarvoor aandacht. Het effect van gemeentelijk beleid is niet altijd goed in beeld te brengen. Hoe actiever de rol van een gemeente in de concrete realisatie van een project, bijvoorbeeld door het zelf te doen, hoe meer het beleid een direct en meetbaar effect heeft. Het tegenovergestelde geldt ook. Vaak gaat gemeentelijk beleid niet alleen over het uitvoeren van concrete acties, maar juist ook over het zorgen dat de juiste randvoorwaarden aanwezig zijn zodat partijen in de stad concrete acties kunnen uitvoeren. Deze randvoorwaarden zijn niet overbodig: ze zorgen voor het fundament waarop gewerkt kan worden aan de groei van werkgelegenheid en innovatie in de stad. Het effect van dit beleid is echter indirect, en kan niet een-op-een worden toegewezen aan de (beleids)inspanning. Ook de economische ontwikkeling hangt nauw samen met een veelheid aan voor de gemeente niet te beïnvloeden factoren. Hierbij spelen wij met ons instrumentarium zo goed en slim mogelijk op in. Omdat veel van het instrumentarium faciliterend is, en daarmee één van de factoren, is de meetbaarheid ook beperkt(er). Onderstaande illustratie (overgenomen uit de duurzaamheidsbegroting) geeft dit schematische weer. Uiteindelijk is de gezonde woon-werkbalans het overkoepelende doel waarnaar we streven.

Het verheugt ons, dat de Rekenkamer met ons concludeert dat (het aannemelijk is) dat bijvoorbeeld de inzet acquisitie en accountmanagement bijdraagt aan behoud en groei van de werkgelegenheid. Tegelijkertijd

realiseren wij ons dat dit plaatsvindt in een periode van economische voorspoed. De waardering voor onze dienstverlening vanuit ons Amersfoort Business Team, afdeling Vergunningen en Werkgeversservicepunt die in het rapport is gegeven door de bedrijven en het georganiseerde bedrijfsleven sterkt ons in de overtuiging dat we hier op een professionele manier vorm aan geven. De bekendheid zullen we nog verder vergroten.

C. Accountmanagement

5. Versterk de banden met de reeds gevestigde bedrijven. Doel hierbij is ze te behouden voor Amersfoort, oog te hebben voor zaken die bij hen spelen op het vlak van bijvoorbeeld vestigingsvraagstukken en hun betrokkenheid bij de stad te vergroten.

Deze aanbeveling laat duidelijk het belang van een goed accountmanagement zien. Het accountmanagement zet in op de Rode Loper en de Vitale Werklocaties, en heeft als doel om vestiging en groei van (reeds aanwezige) bedrijven soepel te laten verlopen. Zowel uit onze eigen evaluatie als ook het Rekenkamerrapport zien wij dat dit gewaardeerd wordt. Dit heeft niet alleen effect op het behoud van werkgelegenheid, maar maakt ook dat we warme banden onderhouden, waardoor bijvoorbeeld de inzet voor Koningsdag, maar ook de lijnen om samen te werken aan onze duurzaamheidsdoelstellingen kort zijn. De accountmanagers hebben hiervoor de contacten en voeren de benodigde gesprekken met het gevestigde bedrijven. Versterking van de banden is mogelijk en ook wenselijk, maar kan niet plaatsvinden zonder de benodigde formatie. Meer inzet op het versterken van de banden vraagt om een versteviging van het accountmanagement, zodoende kan het zittend bedrijfsleven beter bediend worden en kan de betrokkenheid bij de stad vergroot worden. Hier willen we ook aandacht vragen voor het deels incidentele karakter van de economische agenda. Wij zien de aanbeveling van de Rekenkamer als een oproep om samen met u kijken hoe we dit ook structureel in de begroting kunnen borgen.

6. Vraag in het accountmanagement aandacht voor mogelijkheden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en vergroot de bekendheid van het Werkgeversservicepunt bij bedrijven en bedrijvenkringen.

Aandacht voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt vraagt om een bijzondere inspanning. Begin 2019 is het Werkgeversservicepunt (WSP) in opdracht van het regionaal werkbedrijf gestart met een werkgeverscampagne. De campagne heeft twee speerpunten. Ten eerste gaat het om het verwerven van een grotere naamsbekendheid van het WSP. Daarnaast worden de doelgroepen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt onder de aandacht gebracht en worden werkgevers bewust gemaakt van de mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Het WSP heeft tot taak om de kloof tussen vraag en aanbod te dichten door met werkgevers in gesprek te gaan over bijvoorbeeld het denken in taken in plaats van functies of het aanbieden van leerwerktrajecten. Bij het accountmanagement zullen we dit (meer) onder de aandacht brengen.

7. Ga met de bedrijvenkringen om de tafel om de tijdens het rekenkameronderzoek aangedragen (zorg)punten met ze te bespreken.

Wij vinden een goed contact met de vertegenwoordigers van het Amersfoortse bedrijfsleven essentieel. Het rekenkameronderzoek wordt gedurende de huidige collegeperiode een vast onderdeel worden van de gespreksagenda tijdens de bestuurlijke overleggen. Vanuit de noodzaak tot communicatie met de bedrijvenkringen en de behoefte aan informatie vanuit de bedrijvenkringen is dit ook wenselijk.

D. Tot slot

8. De volgende algemene punten:

- Zet de opdrachten vanuit de raad i.c. de door de raad overgenomen aanbevelingen uit dit rekenkamerrapport, expliciet als opdrachten door naar de organisatie.

De explicitering van en het exact formuleren van opdrachten aan de ambtelijke organisatie is noodzakelijk, willen de aanbevelingen succesvol kunnen worden geïmplementeerd. Voor het kunnen uitvoeren van de opdrachten moet echter wel voldoende budget en mankracht aanwezig zijn. Wij vatten dit op als een aanbeveling om meer structureel formatie binnen het Programma Economie. We maken een integrale afweging bij de Kadernota.

- Rapporteer binnen één kwartaal aan de raad over de aanpak of implementatie van de opdrachten.
- Het college draagt er zorgt voor dat de status van en ontwikkelingen in de uitvoering van de door de raad aangenomen aanbevelingen van de rekenkamer geregistreerd en geborgd worden en informeert de raad in een jaarlijkse rapportage over de stand van zaken. Deze rapportage omvat in ieder geval hoe de aanbevelingen zijn opgepakt, wat er gedaan is en of dit conform de afspraken gebeurt.
- Rapporteer over een jaar aan de rekenkamer hoe bovenstaande aanbevelingen zijn opgevolgd.
- Vul de Raadsinformatiebrief (die na drie maanden aan de raad wordt gestuurd met daarin een plan van aanpak voor de uitvoering van de aangenomen aanbevelingen) na een jaar aan met de laatste stand van zaken ten aanzien van de uitvoering en borging, waarna deze aan de raad wordt gezonden.
- Informeer de raad gedurende langere tijd actief over de stand van zaken bij de uitvoering. Dit kan door, gelijk aan de werkwijze met moties en toezeggingen.

Wij hebben met onze eerste reactie niet alleen aangegeven hoe we de resultaten duiden maar ook hoe we die oppakken, en soms al opgepakt hebben. De reactie zien wij dan ook als tegelijkertijd als de rapportage over de aanpak en implementatie zoals de Rekenkamer deze adviseert. Het eerstvolgende moment dat onderwerpen uit de aanbeveling terugkomen is de bespreking van de Regionale Economische Agenda (REA) en Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht. Deze is gepland op 14 januari 2020. De jaarlijkse rapportage zouden wij graag verbinden aan de jaarlijkse P&C cyclus. Specifieke thema's komen naar aanleiding van actualiteit of ontwikkelingen terug in separate rondes.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Amersfoort,
de secretaris, de burgemeester,

Bijlage(n)

Overzicht van de samenwerkingsconstructies en
communicatielijnen